

DISSOCIACIONS

ISIDRE GRAU

Quan els científics escriuen llibres de ficció

Queden molt lluny aquells temps en què la literatura semblava reservada a unes quantes figures erigides en Escriptors de l'Època, que de tant en tant emetien Grans Obres destinades a la posteritat. La societat no ha parat de cremar etapes fins a integrar la producció artística i intel·lectual en l'àmbit del consum, amb una oferta més que diversificada. Així, la literatura ha esdevingut una finestra oberta a tot tipus d'expressió personal contra els compartiments estancs de la vida *superreglada*.

Una prova d'aquesta obertura és que cada vegada hi ha més científics que experimenten amb la ficció. La llista seria molt llarga, valguin només dos exemples: fa pocs dies, en aquest mateix suplement, es destacava la narrativa del metge mallorquí Jaume Ferrer Sancho, també tenim el prolífic Salvador Macip, doctor en genètica molecular i últim premi Carlemany per *Hipnofòbia*, i el 2009 una novel·la com *Codi genètic* va significar el debut d'Amàlia Lafuente, catedràtica de farmacologia, amb un tema com la investigació de l'Alzheimer.

La publicació de la tercera novel·la de Carme Torras (Barcelona, 1956) em dona motius per parlar d'una trajectòria exemple de la fèrtil combinació de ciència i literatura. En efecte, *Miracles perversos* (Pagès Editors, 2011) suposa un pas de qualitat en la seva consolidació com la narradora versàtil i eficaç que ja s'havia mostrat en dues anteriors ocasions. Llicenciada en matemàtiques i doctora en informàtica, amb *La mutació sentimental* (Pagès Editors, 2007) els seus coneixements de robòtica van trobar aplicació directa en la història d'una adolescent que és ressuscitada a mitjan segle XXII després d'haver estat hibernada un segle abans a causa d'una malaltia terminal. Adjudicada a una mare d'adopció, comprovem l'estranyesa de la nena davant d'un món deshumanitzat que no lliga amb el de la seva infància. A més de guanyar el premi Manuel de Pedrolo 2007 de ciència-ficció, va merèixer l'Ictineu 2009 al millor llibre publicat de ciència-ficció, un gènere que amb els vaivens de les modes avui sembla relegat a les xarxes socials.

Tanmateix, Carme Torras ja havia debutat força abans amb la novel·la *Pedres de toc* (Columna, 2003), premi Primera Columna, on analitzava el xoc de personalitats entre una veterana figura de la dansa contemporània i una jove escriptora de biografies per encàrrec.

Carme Torras ha publicat 'Miracles perversos' LLUÍS CRUSET

Res vinculat a la seva condició d'investigadora de robòtica, però sí un enfrontament dialèctic entre la racionalitat i els sentiments que, d'alguna manera, continua present a la tercera novel·la. A *Miracles perversos*, premi Ferran Canyameres de novel·la 2011, hi trobem una trama minuciosament organitzada, tal com demana el gènere de misteri i intriga, que se sustenta en la comunicació per correu electrònic. La protagonista és una dona originària de Barcelona i establerta a Washington, vídua d'un famós escriptor americà, mort d'accident un any abans. La intriga sorgeix quan rep uns enigmàtics correus amb la novel·la per entregues que promet enviar-li un desconegut que l'anirà introduint en una xarxa de veritats i mentides cada vegada més relacionada amb la seva pròpia vida... fins que la història pren un tomb radical.

Tres gèneres ben diferents o tres manifestacions d'una sòlida formació científica, en actual exercici, que salta al terreny de la ficció. Probablement, la recerca d'un esperit humanista massa absent del nostre món pragmàtic i superespecialitzat. En tot cas, una suma d'interessos que va a favor de nosaltres, els lectors, sempre àvids de coneixements, que hi trobem una naturalitat difícilment assolible per l'escriptor corrent que s'ha de documentar en camps que no li són propis. *

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

'Unaaltra'?

Quan la paraula es fa crit col·lectiu sovint perdem la capacitat de dir-la tal com volem. Una de les proves més clares de la colonització cultural és la minsa presència del català en certs clams col·lectius. La banda sonora de bufar les espelmes en una festa d'aniversari, per exemple. Què canteu? *Cumpleaños feliz*? En feu el calc traduïnt-ne la lletra per "Aniversari felix"? Enfileu el *Per molts anys* del Club Super3? També amb un adult? En aquests últims temps als estadis de futbol ja es comencen a corejar càntics en català, però quan es guanya un títol predomina el tetrasil·lab castellà "cam-pe-o-nes", amb variants exòtiques com el "campelones" del mai prou ponderat Amunike, i no hi ha déu que canviï la cantarella de l'"oeoé" per encabir-hi el trisil·lab *campions* sense haver de dir "cam-pi-o-ons". Una altra d'aquestes inèrcies col·lectives es produeix al final dels concerts quan la gent en vol més i crida enfervorida "o-tra-o-tra" o bé el seu calc "unaaltra-unaaltra". Doncs bé, a finals d'abril, en un dels tres concerts que Els Amics de les Arts van fer al teatre Coliseum, els dos milers d'espectadors, dempeus, van demanar els bisos amb una cantarella genuïna que potser ja és habitual però que jo desconecia: "No, no en tenim prou"! *

Còmic Xavier Roca

'Western' gallec

Glossada per escriptors com Valle-Inclán o Emilia Pardo Bazán, la figura de Mamed Casanova és la d'un bandoler a qui les injustícies socials de la Galícia rural de finals del segle XIX van empènyer a la vida criminal. Una personalitat envoltada d'una aura de llegenda, reforçada pel fet que, ja de jove, era aficionat a dibuixar il·lustracions de temàtica eròtica.

L'escriptor i guionista Manolo López Poy –aficionat a la sèrie negra i al blues, dues dades que no són gratuïtes– i el dibuixant Miguel Fernández s'han inspirat en la seva història per a la novel·la gràfica *Mamed Casanova: el hijo de la ira*, inicialment publicada en gallec.

Els autors plantegen la història com una mena de tenebrista *western* gallec, que fa èmfasi en les implicacions socials del personatge, i que evita dispersar-se volent abastar tota la seva vida i se centra bàsicament en els seus darrers temps.

El traç expressionista de Miguel Fernández, basat en un contrast blanc i negre de gran contundència, s'alia amb la sequedat

Un dels esbossos que inclou l'àlbum

Mamed Casanova: el hijo de la ira
 Dibuixos: Miguel Fernández
 Text: Manolo López Poy
 Editorial: Diábolo Ediciones, Madrid, 2012
 Pàgines: 99 Preu: 14 euros

dels diàlegs de Manolo López Poy; el resultat és una obra on la violència es dona la mà amb un cert lirisme tremendista, on les peripècies del protagonista són l'excusa per parlar d'una època sinistra i ombrívola. *